

Om levercellscancer / hepatocellulärt karcinom (HCC)

Den här texten handlar om primär levercellscancer, även kallat hepatocellulärt karcinom (HCC). HCC är vanligast av de cancersjukdomar som börjar i levern.¹ Levercellscancer är betydligt vanligare bland män än bland kvinnor.²

Ungefär dubbelt så många män som kvinnor drabbas av levercellscancer. Över 75 års ålder blir skillnaden ännu större, närmare tre gånger så många män drabbas.⁴

Varje år diagnosticeras drygt 650 fall av levercellscancer.² 90 procent av dessa utgörs av HCC.⁷

Riskfaktorer^{2,3}

I Sverige är levercellscancer relativt ovanlig, och medelåldern är hög – 75 procent av patienterna är 65 år eller äldre. En sjuk lever är avsevärt mer mottaglig för cancer än en frisk lever, och därför är riskfaktorer för levercellscancer sådant som gör levern sjuk.^{1,2}

Skrumplever

Skrumplever, eller levercirros, innebär att levern är skadad och leverfunktionen kraftigt nedsatt. Vanligtvis beror skrumplever på långvarig och hög alkoholförtäring. Virusinfektioner och vissa sjukdomar är andra orsaker.

Fetma

Kraftig övervikt kan leda till sjukdomar som fettlever och diabetes, som i sin tur ökar risken att drabbas av levercellscancer.

Hepatit B och hepatit C

Hepatit är virus som infekterar levern. Globalt är kronisk infektion av hepatit B eller C den vanligaste riskfaktorn för levercellscancer.

Rökning och miljö

Rökning skadar leverns celler och kan leda till leverfibros, som ökar risken att drabbas av levercellscancer.⁶ Att utsättas för gifter eller andra ohälsosamma substanser, som till exempel mögelgifter och kemiska lösningsmedel, kan också öka risken.

Riskfaktorerna ovan är de vanligaste bakomliggande orsakerna, men levercellscancer kan uppkomma av flera olika anledningar. Nära 30 % av levercancersjuka saknar underliggande sjukdom.

En vanlig missuppfattning är att alla leversjuka patienter har alkoholproblem, men sanningen är att detta bara är sant för ungefär 40 % av de som lider av levercellscancer.⁴

Symtom

Levern har en stor reservkapacitet och kan fungera väl trots sjukdom eller skador. Därför tar det oftast lång tid innan levercellscancer ger symtom, och symtomen kan vara vaga.^{1,2}

Trötthet och matthet

Smärta och ömhet i övre delar av magen

Oförklarlig viktnedgång och minskad lust att äta

Gulsot

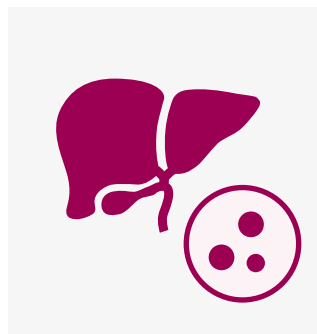
Smärta på ryggsidan

Mörk urin och/eller ljus avföring

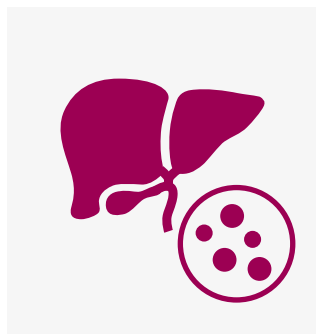
Sjukdomens stadium

Många faktorer spelar roll i behandlingen av levercellscancer. Sjukdomen delas in i följande stadium utifrån antalet tumörer och dess storlek, patientens hälsotillstånd samt leverfunktion.⁵

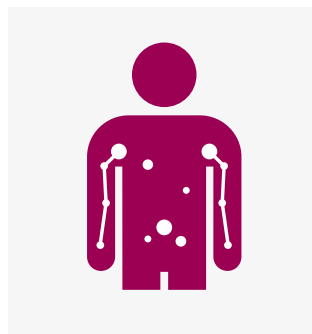
Tidigt stadium

En tumör eller max tre tumörer mindre än tre cm stora, gott allmäntillstånd, normal eller något försämrad leverfunktion.

Intermediärt stadium

Många tumörer, gott allmäntillstånd, normal eller något försämrad leverfunktion.

Avancerat stadium

Cancern har spridit sig till blodkärl, lymfnoder, eller andra organ, försämrat allmäntillstånd, normal eller något försämrad leverfunktion.

Terminalt stadium

Allvarlig leverskada och kraftigt försämrat allmäntillstånd.

Behandling och prognos

Vilken behandling som ges avgörs av hur långt gången canceren är i kombination med hur god patientens övriga hälsa är, då en del behandlingar är fysiskt ansträngande för kroppen.¹

Tidigt och intermediärt stadium

Behandlingar med syfte att bota¹

- **Operation** – canceren kan opereras bort om den finns på ett begränsat ställe i levern och levern fungerar tillräckligt bra.
- **Transplantation** – finns canceren bara i levern, kan levern ersättas med en avliden persons lever.
- **Värmebehandling** – värme förs in med en nål i cancertumören för att förstöra den.

Avancerat stadium

Behandlingar med syfte att bromsa¹

- **Blockering med cytostatika, kemo-embolisering** – innebär att blodkärlen till cancertumören blockeras.
- **Läkemedel** – för att förhindra cancer-cellerna från att växa och spridas.
- **Strålbehandling** – tumören förstörs med hjälp av radioaktiv strålning.

Terminalt stadium

Behandling med syfte att lindra besvär¹

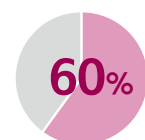
Det här behandlingsstadiet är helt beroende av vilka besvär som förekommer, exempelvis smärta, klåda eller vätska i magen. Olika behandlingar krävs för att behandla olika besvär.

Prognos

Prognosen vid levercellscancer påverkas av i vilket stadium sjukdomen upptäcks och av behandlingens effekt. För patienter som fått någon av behandlingarna med syfte att bota är femårsöverlevnaden 60 %. För de som fått någon av behandlingarna med syfte att bromsa är ettårsöverlevnaden 46 %. Överlevnadsprognosen är bättre för de patienter som har en underliggande sjukdom, vilket

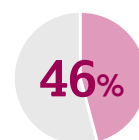
motsvarar ca 70 % av levercancersjuka. Detta beror till stor del på att man på grund av den underliggande sjukdomen upptäcker canceren i ett tidigare stadium.^{4,5} Det är alltså viktigt att hitta sjukdomen tidigt.

Femårsöverlevnad

efter behandling med syfte att bota

Ettårsöverlevnad

efter behandling med syfte att bromsa

Referenser

1. 1177 Vårdguiden. Levercancer. Från: <https://www.1177.se/Stockholm/sjukdomar--besvar/cancer/cancerformer/levercancer/>. Hämtad mars 2025
2. Cancerfonden. Levercancer. Från: <https://www.cancerfonden.se/om-cancer/cancersjukdomar/levercancer>. Hämtad mars 2025
3. 1177 Vårdguiden. Levercirros – skrumplever. Från: <https://www.1177.se/Stockholm/sjukdomar--besvar/mage-och-tarm/lever-galla-och-bukspottkörtel/levercirros--skrumplever/>. Hämtad mars 2025
4. Regionala Cancercentrum i Samverkan. Cancer i lever och gallvägar, SweLiv. Från: https://cancercentrum.se/globalassets/cancerdiagnoser/lever-och-galla/kvalitetsregister/sweliv_arsrapport2023.pdf. Hämtad mars 2025
5. Regionala Cancercentrum i Samverkan. Nationellt vårdprogram för levercellscancer. Från: <https://kunskapsbanken.cancercentrum.se/globalassets/cancerdiagnoser/lever-och-galla/varprogram/nationellt-varprogram-levercellscancer.pdf>. Hämtad mars 2025
6. Kim E and Viator P. Hepatocellular carcinoma: old friends and new tricks. *Experimental & Molecular Medicine*. 2020; 52: 1898–1907
7. Internetmedicin. Lever- och gallvägstumörer. Från: <https://www.internetmedicin.se/behandlingsoversikter/onkologi/lever-och-gallvagstumorer-maligna/>. Hämtad mars 2025